

**Ministerieel besluit houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van
als monument te beschermen Domein Cabour te De Panne**

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN
FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming
der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus
1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van
monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de
decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december
1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21
november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004
tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse
Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van
15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007,
10 oktober 2007 en 22 september 2008,

BESLUIT :

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare
monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de
bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten
en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december
1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7
december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

1° wegens de historische, industrieel-archeologische en wetenschappelijke
waarde:

- als monument:

DOMEIN CABOUR, gelegen te
De Panne (Adinkerke), Moeresteenweg 139;

bekend ten kadaster:

De Panne, 3e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 1044D13, 236Y4 (DEEL),
237B24, 237C24 (DEEL), 243A, 243B, 244, 245H, 245K, 246 (DEEL), 247, 248G2,
250D3, 264, 265 (DEEL), 275 (DEEL), 276, 277, 278 (DEEL), 279B, 280, 285A,
286, 287E, 288, 290A, 291D, 291E, 292, 293, 294, 295 (DEEL), 304A (DEEL),
307A (DEEL), 308, 324, 325, 326, 327A, 328, 329A.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het
gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende
intrinsieke waarden gemotiveerd:

de **wetenschappelijke** waarde :

Het algemeen belang van de wetenschappelijke waarde van het Domein Cabour
wordt bepaald door de bijzondere ontstaan- en ontginningsgeschiedenis van
het gebied en door de grote wetenschappelijke informatiewaarde ervan zowel
in relatie tot het gebied als in relatie tot de kustvlakte in het algemeen.

De wetenschappelijke waarde van het gebied wordt bijkomend in grote mate bepaald door de specifieke bouwtechniek en typologie van de militaire verdedigingsstructuren van de beide wereldoorlogen en van het eerste militaire waterwinningsstelsel welke aan de basis lag van de na-oorlogse waterwinning en de oprichting van het ontijzeringsstation tijdens het interbellum.

de **historische** waarde:

Het algemeen belang van de historische waarde van het Domein Cabour wordt enerzijds bepaald door de bijzondere occupatiegeschiedenis van het gebied en anderzijds door de militair- en architectuur-historische waarde van de goed bewaarde relictten van de verdedigingsstructuren uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog evenals de goed bewaarde relictten van het militair hospitaal en van de eerste militaire waterwinning in het gebied aangelegd door het Belgisch leger in 1917.

Door de goede bewaringstoestand en de volledigheid van deze relictten is de documentaire waarde van dit gebied bijzonder hoog.

De bijzondere occupatiegeschiedenis van het domein Cabour is onlosmakelijk verbonden aan de unieke ontstaansgeschiedenis van dit gebied en wordt gekenmerkt door een vrij continue occupatie sinds de Romeinse tijd tot begin 19de eeuw als jacht- en weidegebied en door het voorkomen van relictten van oude bewoning en historisch grondgebruik.

Het gebied herbergt tevens nog goed herkenbare relictten van het in 1908 opgerichte kasteeldomein Cabour, zijnde toegangsdreef en paden, kasteelvijver, genivelleerde percelen van voormalige rozen- en groententuin, en de restanten van bouwwerken van het kasteel (halfondergrondse kelders).

Het algemeen belang van de militair- en architectuur-historische waarde wordt bepaald door het voorkomen van goed bewaarde restanten van het verdedigingsstelsel uit de Eerste Wereldoorlog omvattende een volledige sequentie van een loopgrachtenverdedigingslijn bestaande uit een loopgrachtenstelsel met zones voor prikkeldraadversperring, een spitsgracht, verhoogde loopgraven, verbindingsloopgraven, bunkers en kanonstellingen ten behoeve van luchtafweergeschut.

De bunkers gebouwd op de gevechtsloopgracht evenals de manschapsbunkers van het militair hospitaal zijn voor de bunkerbouw uniek door hun type en opbouw.

Het geheel vormt het enig volledig bewaard gebleven loopgrachtencomplex uit de Eerste Wereldoorlog op Vlaams grondgebied.

Van de inrichting van een militair hospitaal in 1915 in en rond het nu verdwenen kasteel Cabour resten op het terrein de duidelijk zichtbare terreinnivellaties rond de kasteelvijver voor de oprichting van 22 houten barakken van het militair hospitaal, de bewaard gebleven noordelijke hoofdtoegang van het domein met wachthuisje van de Eerste Wereldoorlog, twee in opstand bewaard gebleven manschapsbunkers en een losplaats.

De aanleg van de Veldstraat en de Cabourweg, zijnde respectievelijk de noordelijke en zuidelijke begrenzing van het gebied, evenals de centrale toegangsdreef in het domein kwamen in de Eerste Wereldoorlog tot stand.

In het domein komen goed bewaarde resten voor van het eerste waterwinningsstelsel aangelegd door de Belgische eenheden tijdens de Eerste Wereldoorlog; het betreft collectorputten, overdekte en open waterreservoirs en gebouwen, die vermoedelijk fungeerden als pompgebouw of opslagplaats. Deze restanten hebben een belangrijke historische contextwaarde, temeer ze aan de basis lagen van een decennialang gebruik van het domein als waterwinningsgebied. Het leidde tot de oprichting van o.m. een ontijzeringsstation tijdens het interbellum.

./..

De relictien van de verdedigingsstructuur uit de Tweede Wereldoorlog betreft een schietstand en een granaatstand welke deel uitmaken van de inrichting van de Veldbatterij Schlieffen ('Stützpunkt Oostende West) in de duinen van Cabour, die een onderdeel vormde van de Atlantikwall.

de **industriële-archeologische** waarde :

Het algemeen belang van de industriële-archeologische waarde wordt bepaald door het voorkomen van een ontijzeringsstation, dat na de Eerste Wereldoorlog werd opgericht op het domein Cabour, uitgerust met een voor die tijd revolutionair procédé van openluchtsproeiers en automatische filterdruk. De gebouwen van dit waterwinningssysteem, met bijhorende installaties, zijn vrij volledig bewaard gebleven. Zowel het gebouw met zuigputten en distributiepomp, het eigenlijke ontijzeringsstation met elektrische pompen, de reinwaterkelders als de elektriciteitscabine hebben, als materiële getuigen van een belangrijke fase in de evolutie van de waterwinning en -behandelingstechnologie, een belangrijke industriële-archeologische waarde.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994 en 22 augustus 2006).

Brussel, 05 JUNI 2009

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Dirk VAN MECHELEN